

DJEČJI PODLISTAK „HRVATSKE RIJEČI“

HRCKO

21. travnja 2023.

Broj 223

ISSN 1821-3758

9771821375004

Dan Sunca

Put u Čakovec

Dan planeta
Zemlje

Zrnca mudrosti

Vodeni ponedjeljak

Zečevi i kunići

IMPRESUM

Izdavač: NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
Glavna i odgovorna urednica: Zlata Vasiljević
Urednica izdanja: Željka Vukov
Suradnici: Ivana Petrekanić Sič, Bernadica Ivanković, Marina Piuković,
Vesna Huska, Katarina Čeliković, Zoltan Sič, Nevena Gabrić,
Mirjana Crnković-Horvat, Slađana Husak, Mario Tikvicki i Petar Tikvicki
Lektor: Zlatko Romić
Tehnički prijelom: Thomas Šujić i Jelena Ademi
Ilustracije: Adrijana i Zoran Vukmanov Šimokov
Obrada fotografija: Nada Sudarević
E-mail: hrcko@hrvatskarijec.rs
Viber: 064/65-90-718

Podlistak »Hrcko« izlazi uz redovitu potporu
Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje

Dragi čitatelji!

Postajem zabrinuta za vas. Nakon uskrasnih blagdana tek što ćete se pošteno zagrijati sa školom i obvezama, uslijedit će ponovno odmor. Istina mali, ali je i to odmor. Kada se vratite i s tog odmora (1. – 2. svibnja), dan po dan i brzo će kraj školske godine, tada znate što vam je činiti... (čitaj: učiti).

Tako i *Hrcko*, broj po broj i evo nas već do 223. broja, u kome se krije za svakoga po nešto. Od vrtićanaca, pa do tinejdžera... A nitko ne brani ni odraslima da provjere što se sve nalazi u ovom broju *Hrcka*. Stoga, primite se posla i dobro pregledajte, istražite, saznajte i znanje širite među vršnjacima.

Iako je Uskrs već iza nas, još uvijek smo u uskrsnom vremenu. Pregledajte i sve vaše likovne radove kojih ima pregršt poslatih pa ukoliko vaš rad nije u ovom broju, pratite, može biti u nekom narednom.

Za ovu školsku godinu imamo još samo dva broja, od kojih je jedan dvobroj, tako da šaljite radove, detektive, a možete i kritike, pohvale...

Uz *Hrcka*, uživajte i u proljeću, lijepim danima, izletima, druženjima, prirodi i čuvajte ju, potrebna nam je svima!

Do svibanjskog broja – bay, bay.

Željka

UPIS U PRVI RAZRED
3. 4. – 31. 5. 2023.

ZAŠTO?

- da Vaše dijete ima jednak odgoj kod kuće i u školi
- da Vašem djetetu izaberete prijatelje iz obitelji s kojima i Vi rado provodite vrijeme
- da učiteljica ima mogućnost posvetiti više vremena Vašem djetetu
- da Vaše dijete raste u poticajnoj, toploj i obiteljskoj atmosferi
- da Vaše dijete osjeti ljepotu naše tradicije
- da Vam dijete jednoga dana zahvali na način na koji ste posložili kockice njegovog djetinjstva.

GDJE?

- OŠ „Matko Vuković“, Subotica
- OŠ „Ivan Milutinović“, Subotica
- OŠ „Ivan Milutinović“, Mala Bosna
- OŠ „Matija Gubec“, Tavankut
- OŠ „Vladimir Nazor“, Đurđin
- OŠ „22. oktobar“, Monoštor

Hrvatsko nacionalno vijeće
osigurava dodatnu podršku
u vidu:

- organiziranog prijevoza od kuće do škole
- udžbenika na dar
- nezaboravnih putovanja
- posebnih izvannastavnih programa
- povlastica tijekom studija
- i malih iznenađenja svake godine!

KAKO?

- prema programu nastave i učenja Republike Srbije
- uz svjedodžbe koje su prihvaćene i u Republici Srbiji i u Republici Hrvatskoj
- uz mogućnost nastavka kasnijeg školovanja na bilo kom jeziku
- iz kvalitetnih udžbenika u kojima je integriran dio naše tradicije
- uz posebno izabran stručni kadar
- uz potporu dviju država i Hrvatskog nacionalnog vijeća.

NASTAVA NA HRVATSKOM JEZIKU U REPUBLICI SRBIJI

Za više informacija kontaktirajte nas na 064 6590 718

ili posjetite naše mrežne stranice: www.udruganasadjeca.org.rs i www.hnv.org.rs ili Facebook i Instagram stranicu!

Užarena lopta

Nakon Praznika rada (kojeg svi dobro znamo) 1. svibnja, skoro da je zanemaren i zapostavljen Svjetski dan Sunca, koji se obilježava 3. svibnja. Ova gotovo savršena kugla sastoji se od plinovite vruće plazme. Ima jako magnetno polje, a promjer Sunca je oko 1.392.000 km, što je 109 puta veće od Zemlje. Sunce je i teže od Zemlje i to za oko 330.000 kg, uz to sačinjava 99,86% mase cijelog Sunčevog sustava.

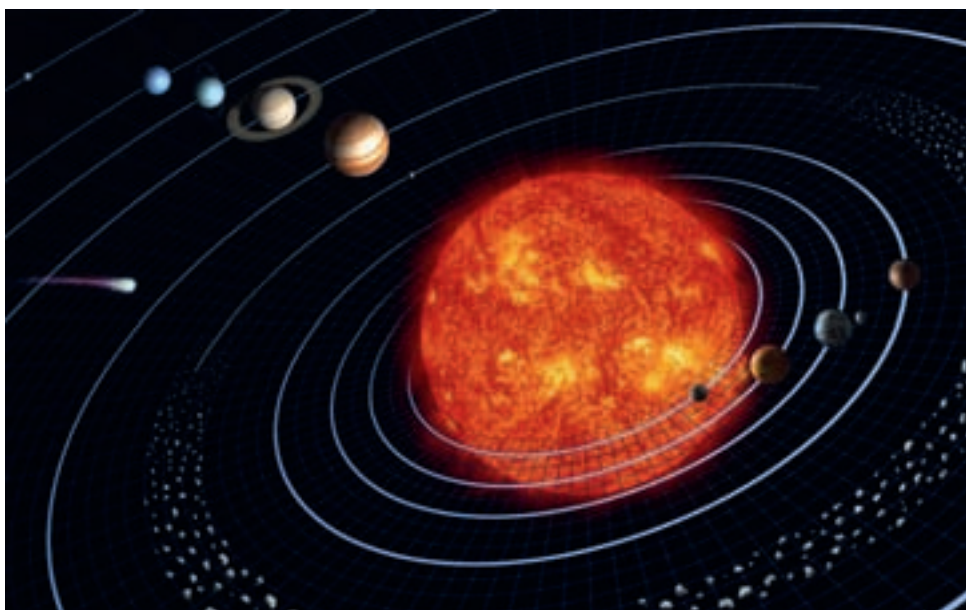
Sunce nam je najbliža i najbolje proučena zvijezda. Oko nje kruži 8 planeta i njegovi sateliti, pet patuljastih planeta, asteroidi, kometi, meteori i čestice kozmičke prašine.

Ova velika zvijezda po podacima Nacionalne zrakoplovne i svemirske administracije (NASA) je stara je oko 4,5 milijardi godina, a naučnici procjenjuju da će sijati još toliko. Po njima, naše Sunce je otprilike na polovici života. Kada istekne tih pet milijardi godina, Sunce će postati crveni div. Kada dođe do tog Sunce će istovremeno postati veće i hladnije, bit će drugačije od Sunca kojega danas poznajemo ili bar pokušavamo upoznati.

Vjerovali ili ne, ali Sunce svake sekunde gubi i po nekoliko tona vlastite mase pri pretvaranju u svjetlost i energiju, a temperatura Sunca je nevjerojatnih 15 milijuna stupnjeva Celzija. Ova temperatura je, procjenjuju stručnjaci, u samoj jezgri Sunca.

Iako ga doživljavamo kao žuto, ova zvijezda zapravo nema jednu boju, već je mješavina više njih. Budući da ga mi gledamo kroz atmosferu, vidimo ga kao zaslijepljujuće bijele boje, no, zapravo boja Sunca se kreće u rasponu od žute do crvene.

Sunce čini dvije trećine vodika, dok jedna trećina odlazi na helij. Zraka Sunca treba osam minuta da dođe do Zemlje, a razdaljina je gotovo 150 milijuna km.

Istraživanja su pokazala da pet minuta provedenih na Suncu, s 5 posto izloženog tijela, dva ili tri puta tjedno može osigurati dovoljnu količinu vitamina D. Više od 20 minuta provedenih na suncu ne povećava dobre učinke vitamina D, a rizik oštećenja kože se povećava.

Stoga je potrebno izbjegavati prekomjerno izlaganje Suncu, osobito u terminu od 10 do 16 sati. U to vrijeme je ljeti obvezno skloniti se od sunca, nositi svijetlu odjeću i zaštitni šešir, te se mazati kremama sa zaštitnim faktorom, ali to vjerujem već sve znate.

Priredila: Ž. V.

Spremni za put u Čakovec

Nakon školske razine kviza znanja i kreativnosti *Čitanjem do zvijezda* u novoj čitaonici Gradske knjižnice Subotica 6. travnja održana je županijska, međuškolska razina ovoga kviza.

U kategoriji kreativni uradak – plakat, najbolja je bila **Sara Dulić** iz OŠ *Vladimir Nazor* iz Đurđina, dok je u kvizu znanja pobijedila ekipa OŠ *Matko Vuković* iz Subotice u sastavu: **Karlo Kujundžić**, **Nikolina Mačković** i **Olja Mataija**. Oni će putovati na posljednju, treću, nacionalnu razinu natjecanja koja će biti održana 5. svibnja u Čakovcu. Tada će u natjecanju sudjelovati sve pobjedničke ekipe i kreativni uraci iz svih županija diljem Hrvatske.

Inače, na županijskom natjecanju u Subotici sudjelovalo je ukupno pet ekipa u kvizu znanja i četiri plakata iz osnovnih škola *Matko Vuković* i *Ivan Milutinović* iz Subotice, *Vladimir Nazor* iz Đurđina i *Ivan Milutinović* iz Male Bosne. Tema ovogodišnjeg natjecanja bila je »Volim London«, a učenici su trebali pročitati tri zadane knjige. Organizatori ovog kviza za poticanje čitanja u Subotici su Gradska knjižnica Subotica u suradnji s NIU *Hrvatska riječ* koja je i osigurala lijepe nagrade za sve pobjednike kao i sudionike kviza *Čitanjem do zvijezda*.

B. I.

Uskrsno druženje u Opovu

Crkveni odbor crkve sv. Elizabete Ugarske u Opovu priredio je nakon uskrsne mise druženje za najmlađe župljane. Okupilo se oko 60 župljana, a za djecu je priređen izbor najljepše ukrašenih uskrsnih jaja, a organizirano je i kuckanje uskrsnim jajima. Najljepše ukrašeno uskrsno jaje imao je **Aleksa Molnar**, a najjače jaje **Teodora Šiler**.

Online druženja vršnjaka iz Subotice i Čakovca

Poučeni dobrim iskustvom prethodnih godina učenici OŠ *Matko Vuković* iz Subotice i Treće osnovne škole Čakovec iz istoimenog mjesta u Hrvatskoj su nastavili suradnju u okviru projekta »Lijepa riječ i prijateljstvo ne poznaju granice« koji je i ove godine podržalo Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske. U prvih nekoliko mjeseci održano je četiri online sata na kom su se vršnjaci iz Subotice i Čakovca družili na temu razvoja školstva u Međimurju i Subotici. Budući da je korona iza nas ove godine se planira i uživo susret u svibnju kada će se upoznati i s tradicijskim igrama iz Subotice i Čakovca. Bit će tada dovoljno vremena i za upoznavanje znamenitosti grada, ali o tome ćemo pisati kada se dosadašnji online drugari susretu uživo. Tada će ovaj projekt koji vode knjižničar **Dražen Ružić** iz Čakovca i knjižničarska savjetnica **Bernadica Ivanković** iz Subotice te **Klara Knežević**, nastavnica hrvatskog jezika u Subotici, u potpunosti ostvariti svoj cilj jer kao što i naslov kaže »Lijepa riječ i prijateljstvo ne poznaju granice«.

B. I.

Gabriela Houston

Dijete vjetra

Ako volite slavensku mitologiju i fantastiku, čarobna i čudesna bića, onda je knjiga *Dijete vjetra* odličan izbor za vas. Uz to, ako ste znatiželjni i volite otkrivati nove i nepoznate svjetova, nema dvojbe, svakako trebate pročitati uzbudljivu i toplu priču o neustrašivoj djevojčici Mari koja se s prijateljem Tornivom upušta u pustolovinu života.

Mara je unuka boga zimskih vjetrova i njena jedina želja je da svog ljubljenog oca vrati iz mrtvih. Zato kreće na epsko putovanje s dječakom-medvjedom, sa svojim najboljim prijateljem Tornivom. Na tom putu događat će im se brojne fantastične situacije koje će morati uspješno riješiti. Prkoseći bogovima uzburkat će mračne sile i tek tada postaje opasno i čudesno. Iako neustrašivi, Ana i Tornivo morat će biti i veoma domišljati ako žele uspjeti u svome naumu i spasiti Marinog oca jer je svijet pun tame i u njemu nije lako preživjeti.

Ne, neću vam odati sve ali se nadam da sam vam zagolicala maštu i da ćete svakako pročitati ovu fantastičnu knjigu.

STIHOJUPCI

Čarobne riječi

Od svih velikih riječi na svijetu,
četiri su male riječi veće:
oprosti, hvala, molim, izvoli,
te čarobne riječi svatko voli.

Čarobne riječi su tople i drage,
prepune ljubavi, miline i snage,
od njih se ljudi vesele i smiješe,
žalosna srca oni tješe.

Oprosti briše sjećanja ružna,
hvala liječi sva srca tužna,
izvoli sa štovanjem klanja se svima,
molim od srca rado se prima.

Oprosti, hvala, molim, izvoli,
od svake su riječi na svijetu veće,
te male riječi pune sreće,
stanu u svako srce dječje.

Šana i šamedla

Šana zdravo želi naučit praviti svakake slastice, al ko da ima dvi live ruke: gurablice zagore, tisto za kriv joj se sprtlja, šampita se spuza, ništa ne uspije! »Seka Šana zna skuvat samo spirine!«, smije joj se sprdiša Stipan. »Tako ću te švićnit šamedlom!«, srdila se Šana i suze brisala.

Malu Šanu starija seka smiriva: »Ni brige, Šanice, vidiće Stipan svoje: ti se samo paštri i prvo somunčić spravljat nauči, i lagacko – sve što spraviš, Stipan će u slast slistit!« Tako je i bilo, a Šana još i postala – slastičarka!

ŠANA – žensko osobno ime (Aleksandra)

GURABLICE – slatkiš, kolačić (trajniji)

SPRTLJAT – načiniti nevješto, loše;

SPUZAT SE – spustiti se, skliznuti

SPIRINE – splachine, operine, pomije (napoj za svinje)

SPRDNJA – izrugivanje, ruganje

SPRDIŠA – onaj koji se voli sprdati

ŠVIĆNIT – 1. udariti bičem; 2. baciti

ŠAMEDLA – niski drveni stočić;

PAŠTRIT SE – trsiti se, nastojati, zalagati se;

SOMUN – okrugli kruh (s kvasom)

SLISTIT – 1. potrošiti, rasuti, spiskati; 2. pojesti veliku količinu, smazati; 3. uništiti, dokrajčiti;

HRVATSKI JEZIK

Piše: Mirjana Crnković-Horvat

Ili – ili

Kad želimo izraziti da je nešto premašilo naša očekivanja ili pokušavamo nešto istaknuti, koristimo se trima česticama – čak, štoviše ili dapače. U našem razgovornom jeziku ostala je nepravilna navika da dvije čestice spojimo u jednu – čak štoviše, međutim time nismo duplo naglasili isticanje, nego smo samo dva puta rekli riječi koje isto znače. Zbog tog je pravilno paziti da kad nešto želimo istaknuti, upotrijebimo samo jednu od tri riječi za isticanje čega – čak, štoviše ili dapače.

Zakruži slova ispred rečenica koje su pravilno napisane.

- Fran je položio ispit, čak dapače na sva je pitanja točno odgovorio.
- Fran je položio ispit, čak štoviše na sva je pitanja točno odgovorio.
- Fran je položio ispit, čak je na sva pitanja točno odgovorio.
- Fran je položio ispit, dapače na sva je pitanja točno odgovorio.

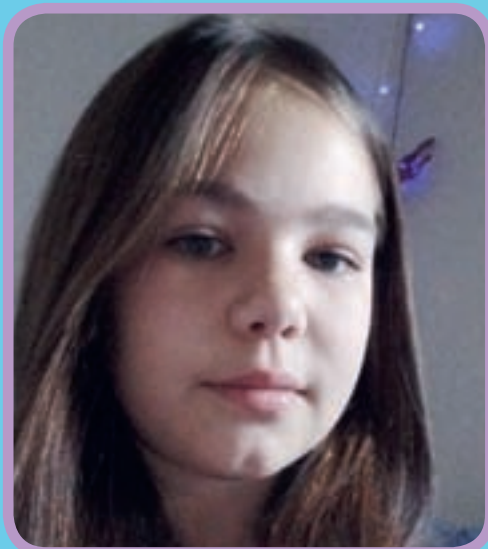
UPOZNAJMO VRŠNJAKE

Zovem se **Nikolina Bešić**.

Učenica sam četvrtog razreda OŠ Jovan Popović u Srijemskoj Mitrovici.

Obitelj: mama **Dragana** (32), sestra **Tijana** (9) i brat **Nikola** (7).

Izvanastavne aktivnosti: odbojka

ILI – LI:

slano / **slatko**
kompjutor / **društvena igra**
stan / **kuća**
tenisice / cipele
meso / povrće
zima / **ljet**o
dan / noć
pješačenje / **bicikl**
crvena / plava
film / knjiga
voće / **čokolada**

tamburaši / zabavljaci
pizza / odrezak
kemijska / **olovka**
čokolada / vanila
gazirano / negazirano
pas / mačka
selo / **grad**
odbojka / košarka
kazalište / **film**
trenirka / **traperice**
sport / folklor

PREPORUČUJEM:

knjiga:
Branko Ćopić
Orlovi rano lete

pjevačica:
Marija Šerifović

pjesma:
Molitva

film:
101 Dalmatinac

kompjutorska igrica:
roblox

Volim: banane, jabuke, kivi, višnje,
trešnje, kupine, maline
Ne volim: brokoli, špinat, kiseli kupus

EKO JE COOL!

DAN PLANETA ZEMLJE - 53. put

Izađi van. Pogledaj dolje, pogledaj gore, pogledaj lijevo i pogledaj desno – ne, ovo nije tjelovježba već pogled po prekrasnom mjestu koje nam je darovano za život – svim ljudima; sve oko nas, sve što vidiš i još i što ne vidiš, sve je to naš divni planet Zemlja.

PLANET ZEMLJA – OSOBNA ISKAZNICA

Zemlja je vrlo stara – ima 4,5 milijarde godina i najveći je planet s čvrstom površinom u Sunčevu sustavu. Površina joj je 510.065.284 km², od čega je 71% pokriveno vodom. Mi stojimo na krutoj kontinentalnoj kori (ispod oceana je oceanska), a od jezgre nas dijeli plašt. Vanjski dio jezgre je tekuć, dok je unutarnji dio krut, zbog iznimnog pritiska. Plinoviti sloj, koji zadržava zemljina gravitacija, jest ATMOSFERA.

Jeste li znali? Godine 1960. počelo se više razmišljati o planetu Zemlji i brinuti o njenom zagađenju. Američki senator **Gaylord Nelson** tadašnjem predsjedniku je počeo govoriti o tom problemu i tako je Zemlja konačno postala – važna tema. Senator je u svojim nastojanjima došao na ideju da se jedan dan posveti proslavi našeg planeta Zemlje. Počeo je pisati svojim kolegama političarima o tome, ali se i obratio djeci u jednom popularnom časopisu i zamolio pomoć i podršku. Nakon brojnih reakcija, 22. travnja 1970. održan je prvi Dan planeta zemlje. Nakon 20 godina odlučeno je da se stalno održavaju konferencije Ujedinjenih naroda o okolišu i razvoju.

Loša vijest: Sada, kada slavimo 53. puta Dan planeta Zemlje, situacija se čini još gorom – još nismo shvatili da je SPAŠAVANJE NAŠEG PLANETA – ZADAĆA NAS SVIJU.

Dobra vijest: Djeca znaju sve više o ekologiji i sve se više trude.

MOJA EKO ZADAĆA: (prebroj koliko si puta u mjesecu uspio i zbroji svoje bodove!)

1. VOZI BIKIKL ILI HODAJ (umjesto vožnje autom)
2. RAZVRSTAVAJ OTPAD ZA RECIKLIRANJE
3. PIŠI I CRTAJ NA OBJE STRANE PAPIRA
4. ŠTEDI VODU (dok pereš zube ili se tuširaš)
5. ŠTEDI STRUJU (gasi svjetlo kad ideš iz sobe i tv i/ili računalo kad ih ne koristiš)

ZEMLJA TI ZAHVALJUJE – NOVIM PROLJEĆEM!
U sljedećem broju učimo novi eko ples! Ne propustite!

Vesna Huska

Škrinja s blagom

Šta je u zori?

Pleti kosu da pletemo,
Da ujutru uranimo,
Da zoricu privarimo,
Da vidimo šta j' u zori.
U zorici devet braća
I med njima sestra Marta.
Hoj ide, hoj, hoj, ide hoj!

Kazivala **Jula Guga**n, Baja

Zlatan kokot

Zlatan kokot
Na križ propet.
Anđeli dođoše,
Mariju budiše:
– Ustaj Marijo!
Majko Božja
Židi se oteše,
Na križ ga propeše,
Gorke klince udaraše,
Crna krvca prokapaše,
Anđeli s nebasa sličoše,
Sveti kalež donesoše,
U njegovu uložišu,
Prid Boga odnesošu. –
Sam Bog govoraše:
– Ko bi ovo izmolio,
Ujtru ustajuć,
U podne užinajuć,
U večer ligajuć,
Tim se ne bi trebalo bojati
Danjom zraka,
Noćom mraka.
Zla ognja
I crnoga pakla. Amen.

Kazivala **Marija Dukić**, Subotica

Zapisao **Ive Prčić**, *Bunjevačke narodne pisme*, 1939.

Zrnca mudrosti

/zapisao Ive Prčić/

Za savit obrati se pametnijem i iskusnijem.
Ko zna bolje, široko mu polje.
Prazno bure većma buči.

SAKRAMENTI

Sveti red

Zahvaljujući sakramentu svetog reda imamo svećenike i redovnike koji žive po određenom redu i pravilima koja govore kako će se odijevati, kada će jesti, spavati ili moliti. Trenutak kada netko postaje redovnik ili svećenik naziva se ređenje. Isus je odabrao 12 apostola, a među njima je posebno istaknuo sv. Petra. Postoji tri stupnja svetog reda: biskupi, svećenici (prezbiteri) i đakoni. Prvi stupanj svetog reda imaju biskupi, jer su kroz polaganje ruku izravno povezani s apostolima. Biskup je zaređen od drugog biskupa, a taj je opet zaređen od drugog biskupa... I tako sve do apostola koje je izabrao sam Isus.

Prvi u zboru biskupa je papa, kao što je Petar bio prvi među dvanaesticom. Papa je rimski biskup. Biskupi vode vjernike i pomažu im na putu ka svetosti. Često im je potrebna pomoć. Zato postoji drugi stupanj svetog reda, a to su svećenici (prezbiteri). Svećenici dijele svete sakramente, a ako im je povjeren manji dio biskupije – župa, onda se nazivaju i župnicima. Pomažu im kapelani ili župni vikari. Treći stupanj svetog reda je đakonat. Đakoni pomažu biskupima i svećenicima, a najviše kada poslužuju kod euharistijskog stola. Ne smijemo zaboraviti da je Gospodin Isus jedini pravi svećenik, a svi ostali su njegovi službenici. Svećenici rade sve što što bi radio Isus da još uvijek hoda zemljom. U Crkvi se poštuju Isusove riječi: »Tko želi biti prvi, neka bude posljednji«. Tako se u stupnjevima svetog reda pokazuje red služenja i tko je onaj koji najviše treba služiti drugima i pružiti pomoć po primjeru Isusa.

Listamo li Sveto pismo, naći ćemo da je prvi čovjek koji ima svećeničku službu _____.

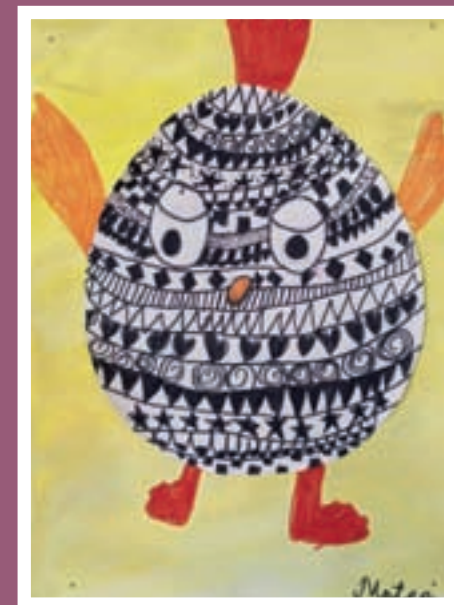

Ena Danenbaum, 3.r – OŠ Jovan Jovanović Zmaj,
Srijemska Mitrovica

Leona Vukmanov Šimokov, 4.c –
OŠ Ivan Milutinović, Subotica

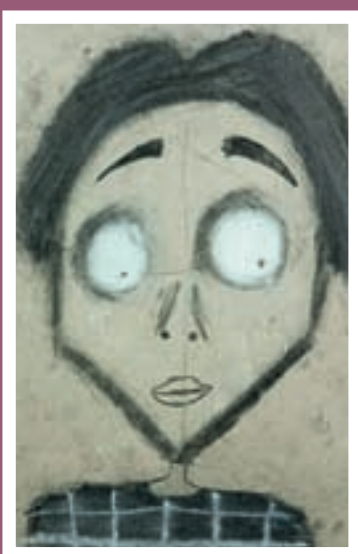
Matea Đukić, 3.4 –
OŠ Matko Vuković, Subotica

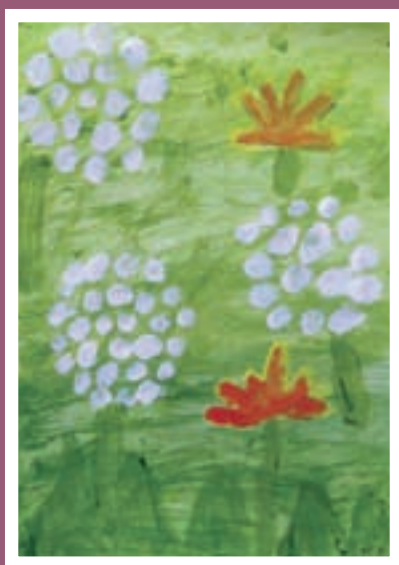
Petra Šarković, 2.b –
OŠ 22.oktobar Monoštor

Viktor Horvat, 2. a –
OŠ 22. oktobar, Monoštor

Matej Huska 3.c –
OŠ Ivan Milutinović, Subotica

Stanislav Sokolovski 3.4 –
OŠ Matko Vuković, Subotica

Nina Opančar, 2.b –
OŠ 22. oktobar, Monoštor

Kalina Kalančev, 2.4 – OŠ Matko Vuković, Subotica

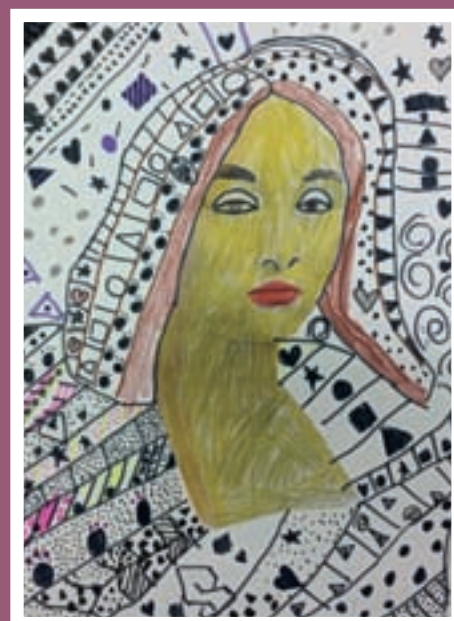
Iva Rudić, 2.e –
OŠ Ivan Milutinović, Mala Bosna

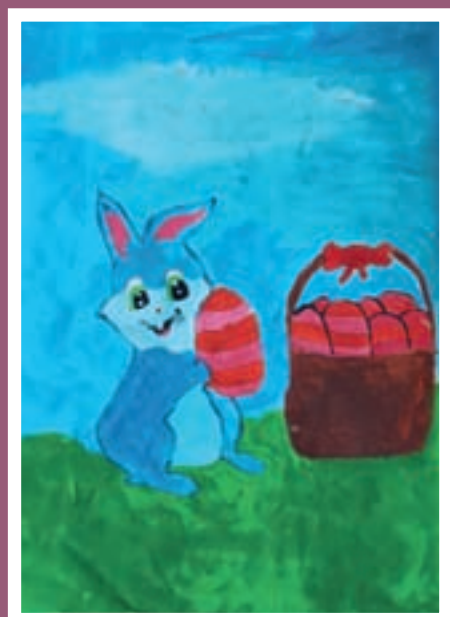
Anja Mišković, 3.a –
OŠ 22. oktobar, Monoštor

Helena Mišković, 2. b –
OŠ 22. oktobar, Monoštor

Marija Vukov, 2.c –
OŠ Ivan Milutinović, Subotica

Marko Ivakić, 3.a –
OŠ 22. oktobar, Monoštor

Sofija Kovačević, 3.4 –
OŠ Matko Vuković,
Subotica

TEK IDEJA...

SCENA PRVA: U školi u ponedjeljak strašna vijest: lančani sudar nekoliko auta na autocesti. Pored mnogih povrijeđenih, Sarina prijateljica iz vrtića (sada u 8. a) i njen mali brat u bolnici, roditelji u komi... Kriv je pijani vozač, koji je zadrijemao i prešao u suprotnu traku. »Kakav kreten! Ljudi su užasni!«, htjela je vikati Sara, a samo je procijedila kroz zube, jer je vidjela ispred sebe malenu **Ivu** iz razreda, prijateljicu s Down sindromom, kako stoji zbunjena, ne razumjevajući što se dogodilo i zašto svi viču, poneki psuju, poneki plaču. Njena asistentica je bila bolesna tog tjedna, pa je Iva bila sama. Sara je odjednom, instinktivno, prišla Ivi i povelu ju u kut, dalje od buke i strke. »Sjedi sa mnom, Iva...«, rekla je i pogledala ju u oči, te prekrasne, sjajne očice, iz kojih je tako često sijalo sunce. »Iva, svi viču i plaču jer su tužni. Neki auti...«, shvatila je da ju Iva ne razumije već ju samo uplašeno gleda. »Netko je u bolnici, ali...« Iva ju je prekinula: »Iva moli...« i sklopila ruke. Sara je izgubila dah – tako jednostavno rješenje od Ive nije očekivala. Iva je

čvrsto zatvorila oči i počela moliti »Oče naš«, na svoj način, s puno grešaka u govoru i puno vjere u srcu. Kad je izmolila, rekla je AMEN i otvorila oči. Sari su oči bile pune suza, a Iva je podigla ruku da ju zagrlji. U trenu se na Sarinom licu rodio osmijeh – možda je i to Iva izmolila? »Saja jepa...«, pohvalila ju je Iva. Sara je duboko udahnula i rekla: »I Iva je lijepa, jako!« U Sari se tada, sem osmijeha, rodila i jedna misao...

SCENA DRUGA: Jure je veoma ozbiljno shvatio rezultate testova probnih završnih ispita. Njegovu taštinu je povrijedilo to što jeste bio po rezultatima u prvih pet u školi, ali on je nekako želio biti – bar među prvih troje... Sebi je zacrtao – prijeći će sve zbirke u posljednjih par godina (ovogodišnju već jeste, do probnih), pa je tako provodio svaki slobodni trenutak. Naravno, o tome nije govorio Sari, jer njoj sve to nije značilo gotovo ništa. Znao je da će moći i zbog školskog uspjeha upisati bilo koju školu, ali želio je biti najbolji. Bar u tome.

SCENA TREĆA: Sara se javila za razgovor psihologinji, a nikomu, pa ni mami, nije rekla zašto. Pričale su dugo i Sara je puno pitala, još pitala i tražila objašnjenje za sve

što joj se učinilo nejasno. Psihologinja Marina je sjajnih očiju oduševljeno govorila o djeci s posebnim potrebama, o tome koliko je raditi s njima teško i predivno, ali vrijedi svake muke, jer je svaki njihov napredak predragocjen. Tek ideja postajala je lagano – plan...

(vh)

Vodeni ponedjeljak

– Neću, stvarno neću u te polivače! Ne volim nošnju, ne volim šešir, neću ja na neke tamo karuce! I još da me prate tamburaši, ni u ludilu, kužiš!? – Dražen se nervozno žalio svojoj sestri Davorki koja je samo odmahнула rukom.

– Ne moraš, ali ja ću čekati polivače. Tko tebe uopće tjera na tako nešto? I, slušaj, sada stvarno ne mogu s tobom o tome jer moram pripremiti cvijeće za polivače, kupiti naranče...

– Kako me ne tjera? Baka mi danima priča tko je sve išao u polivače i kako i ja moram ići jer po mene dolaze Tomislav i Zvonimir u ponedjeljak, odmah ujutro.

Na to se javio inače šutljiv dida Joso:

– Majka samo divani! Tušta divani. To što ona divani je kadgod bilo. Danas je drukčije. Iđi ti biciglom, vidićeš kako je zabavno. Imaš svoju staru biciglu, čak je i košarica još dobra, u nju metneš sve što dobiješ od divojaka.

Velika je subota. Ne jede se meso, ali kuća sva miriši na kuhane kobasice i šunku, jaja su već spremna, hren, rotkvice. Sve to je baka stavila u košaricu prekrivši ju vezenim stolnjakom. U Subotici se popodne ide u crkvu na blagoslov jela. Ne bi to moja mama baš mirno primila, pomislio je Dražen, sjetivši se kako u Varaždinu mama nosi hranu na blagoslov na ranu jutarnju misu na Uskrs i onda svi rano ustaju i skupa doručkuju. Eh, ali to je tamo...

Svi nešto pripremaju za Uskrs, samo on s djedom pregledava bicikl. Još nije pristao na ideju odlaska u polivače, ali dida Joso bez puno riječi priprema kotače, gume su dobre, košarica čvrsta. Još dva puta spavam, pomisli Dražen i eto mrokog ponedjeljka...

– Još si žut oko kljuna. Al imaš kada naučit. Nije moker već Vodeni ponedjeljak. To je naš bunjevački adet, ti bi kazo običaj. Divani se da su tako u Isusovo vrijeme, kad je Isus uskrsnuo,

žene o tom širile vist. Da bi to spričili, stražari su i tili rastirali pa su i polili vodom. E sad, čuo si majku, znaš da divojka čeka polivače, red je dočekat, počastiti i darivat. I Davorka će imat tušta polivača, u njevom, šestom razredu je tušta derana. Prolićnim cvjećem će i zakтит, pripremila je šarena jaja i pomorandže. A tebi triba parfem, jel više nije u modi divojke polivat vodom. Ja sam ti bio huncut, divojke sam znao polit bunarskom vodom. Al su se prisvlačile i sušile ruvo, ha-ha.

Uskrs je brzo prošao, u pravom obiteljskom slavlju.

Dogovor kuću gradi, čuo je Dražen puno puta, a to su znali i njegov bratić Zvonimir i prijatelj iz subotičkog četvrtog razreda Tomislav. Stoga su, mimo običaja, predvečer dotrčali s popisom cura koje će ići polit, od rodbine do prijateljica iz razreda. Dodali su i Davorku, jer od Dražena kreću.

Vodeni ponedjeljak je osvanuo uz zvuk bicikala. Dvojica momaka naoružani parfemima, ali i s bočicama vode, ruksacima na leđima, uđu u dvorište i pitaju:

– Primajte polivače?

Davorka, kao da je ovdje rođena, razdragano odvratila:

– Primamo, primamo! – zakiti ih ružmarinom i zumbulima i ponudi da sami biraju pisanice. Ona je imala jaja ukrašena slamom! Odbili su kolače jer su tek krenuli, ali nisu odbili sok od naranče.

Dok je Davorka sva sretna već gledala tko dolazi uz dvojicu tamburaša, tri su biciklista pojurila na adrese prema popisu. Košarice na biciklima su se punile narančama, a veselje je bilo primjetno i na licu Dražena koji je ushićeno u svakoj kući birao drukčijom tehnikom ukrašena jaja. Možda su mu ona ukrašena slamom bila najljepša, ali dobio je i jaja crtana voskom, kuhana u ljusci od luka, ukrašena biserima...

Dražen je rekao da neće u polivače? Niste dobro čuli.

Katarina Čeliković

PROLJETNA VOŽNJA

DOBIVA

SE

VRAĆAJU S JUGA. PROLJETNO

PROBUDILO

JE

LARA POŽELJELA JE IGRATI SE U PARKU.

ZNALA JE VOZITI

»ČIME SE PROVOZATI?« – RAZMIŠLJALA JE. U

TO SE ZAČULO

NA KAPIJI.

JE

IZMAMILO I NJENE PRIJATELJICE DA PROVEDU

DAN U PRIRODI. PRIJATELJICE PETRA, EMA I

LARA ODMAH SU SE DOGOVORILE DA IDU SKUPA

U PARK.

»TKO ĆE ŠTO VOZITI?« – UPITALA JE LARA.

EMA JE IZABRALA

PETRA JE BILA

VJEŠTA U VOŽNJI

, A LARA JE

NAJVIŠE VOLJELA

. TAKO SU

PROVELE DIVAN DAN U PRIRODI,

A

SU BILI

ŠTO SU I

ONI KONAČNO UGLEDALI PROLJETNO

!

USKRSNA POTRAGA

ZNATE LI DA USKRSNI ZEKO SVAKE GODINE SVRATI U GENERALNI KONZULAT REPUBLIKE HRVATSKE U SUBOTICI I OBRADUJE MALIŠANE KOJI POHAĐAJU VRTIĆE NA HRVATSKOM JEZIKU? I OVE GODINE JE BIO 3. TRAVNJA I OSTAVIO PUUUUNO ČOKOLADNIH JAJA I ZEKA KOJE SU DJECA ZA TILI ČAS NAŠLA U DVORIŠTU KONZULATA. ZEKO ZNA DA SE DJECA U VRTIĆIMA **MARIJA PETKOVIĆ – SUNČICA** I **MARIJA PETKOVIĆ – BISER** IZ SUBOTICE I **PETAR PAN** IZ TAVANKUTA PRIPREMAJU ZA USKRS. DIO TOG PROGRAMA POKAZALI SU GENERALNOM KONZULU **VELIMIRU PLEŠI** I NJEGOVI SURADNICIMA.

PUNI POZITIVNIH DOJMOVA I VREĆICA S ČOKOLADNIM ZEKAMA I JAJIMA DJECA SU SE VRATILA U VRTIĆE I SVE RADOSNO PRIČALA MLAĐIM PRIJATELJIMA, KAO I RODITELJIMA, A PREDŠKOLCI SU OVO DOŽIVJELI KAO POSEBAN DOGAĐAJ, BUDUĆI DA VEĆ SLJEDEĆE GODINE NEĆE BITI SUDIONICI OVOG VESELOG DOGAĐAJA.

USKRSNI SUDOKU

PRIPREMI ŠKARE I LJEPILO. IZREŽI ČETIRI DONJE SLIČICE I ZALIJEPI IH TAKO DA U SVAKOM KVADRATU I RETKU VODORAVNO I OKOMITO SLIČICE BUDU RAZLIČITE. PRVO IH SLOŽI I MOZGAJ KAKO IH TREBA POSLOŽITI, A ZATIM ZALIJEPI.

VOLIM VOJVODINU

Volim kada čujem da ste morali mozgati pri rješavanju pitanja. Provjerite sada svoje znanje i naravno naučite nešto o našoj prekrasnoj Vojvodini.

1. Kako se zove poznati kviz za poticanje čitanja Gradske knjižnice Subotica?

- a) Čitam i skitam
- b) Čitam ne skitam
- c) Čitati, čitati, čitati...
- d) Čitam i znam

Gradska knjižnica Subotica je ove godine organizirala petnaesti put po redu kviz za poticanje čitanja za učenike osnovnih škola u Subotici i okolici. Tijekom veljače i ožujka u kvizu je sudjelovalo rekordnih 1.200 učenika.

3. Što pravi ćurčija?

- a) Pravi proizvode od drveta.
- b) Pravi odjeću od jagnječih, jarećih, ovčijih i kozjih koža i krzna.
- c) Pravi cipele.
- d) Pravi specijalitete od ribe.

Danas je mnogim ljudima zanimanje »ćurčija« potpuno strano i nemaju pojma što on pravi, a nekada je bilo nezamislivo dočekati zimu bez proizvoda ovih majstora. Ovaj zanat je veoma je star i smatra se da potječe iz srednjeg vijeka, a u 17. stoljeću ćurčije se pominju u Banatu, Bačkoj i Srijemu.

2. U kojem vojvođanskom mjestu je rođen otac Antuna Gustava Matoša, poznatog hrvatskog književnika?

- a) u Beočinu
- b) u Plavni
- c) u Somboru
- d) u Srijemskoj Mitrovici

Ove godine obilježavamo 150 godina od rođenja **Antuna Gustava Matoša**, poznatog hrvatskog književnika koji je za sebe tvrdio da je »Bunjevac porijeklom, Srijemac rodom, a Zagrepčanin odgojem«.

4. Kako se zove crkva sa slike?

- a) Turska
- b) Zrenjaninska
- c) Aračka
- d) Stara

Na slici je ruševina srednjovjekovne romaničke crkve koje se nalazi između Novog Bečeja i Novog Miloševa u Srbiji. Ne postoje točni podaci kada je sagrađena, ali se procjenjuje da je stara oko 800 godina. Godine 1948. je stavljena pod zaštitu kao kulturno dobro od izuzetnog značaja.

Izvučene nagrade za kviz *Čitam i skitam*

I petnaesti po redu kviz za poticanje čitanja *Čitam i skitam* Gradske knjižnice Subotica uspješno je okončan izvlačenjem nagrada koje je održano 4. travnja u staroj čitaonici subotičke knjižnice. Bila je to proslava s nekoliko povoda. Obilježen je Međunarodni dan knjige za djecu, rođendan **Hansa Christiana Andersena** ali i završetak

kviza koji je trajao dva mjeseca. Za dobro raspoloženje se pobrinuo dvojac na tufne i pruge (*Csikos-Pöttyös* grupa) dok su organizatori pripremili za sve prisutne čokoladne i mliječne napitke te medenjake sa slikom Gradske knjižnice Subotice koja se u ovom prostoru nalazi već 70 godina (i to je bio povod za slavlje). Na koncu podijeljeno je čak 240 vrijednih nagrada, darova brojnih firmi, prijatelja knjige i

čitanja. Glavnu nagradu, bicikl, osvojila je **Hanna Maravić**, prvašić OŠ 10. oktobar iz Subotice, a bilo je tu i ulaznica za kino, kazalište, ZOO vrt, bazen, paketa slatkiša, grickalica, soka, čokoladnog mlijeka i milk shakea, *Mc Donalds*

obroka, školskih torbi i pribora, knjiga, slušalica, tipkovnica za računalo, USB memorija, majica i šalice sa znakom kviza, raznih vaučera za kupnju i drugo. U ovu prekrasnu akciju priključili su se i članovi radnog centra *Zvuci srca*, djeca ometena u razvoju, koje su angažirali iz *Ameteka* da osmisle i oslikaju originalni dizajn za torbe i šalice s nazivom kviza *Čitam i skitam*. Čini se da su svi uživali u ovom dvomjesečnom projektu za poticanje čitanja, od organizatora, djece, sponzora i drugih osoba koje su se priključile ovoj velikoj porodici prijatelja knjige i čitanja.

Do sljedeće akcije svakako posjetite knjižnicu i provjerite koje nove naslove imaju, jer čitanje je opet u modi.

B. I.

HRCKOVI DETEKTIVI

Točan odgovor iz prošlog broja:

27. ožujka obilježava se Svjetski dan kazališta

Nagrađeni detektivi:

1. Nikola Mikulić – OŠ *Matko Vuković*, Subotica
2. Anastazija Kovač – OŠ *Ivan Milutinović*, Subotica
3. Ana Dulić – OŠ *Vladimir Nazor*, Đurđin
4. Katarina V. Šimokov – OŠ *Matko Vuković*, Subotica
5. Mateo Pirša – OŠ *Matko Vuković*, Subotica
6. Kilian Holpert – OŠ *Bratstvo-jedinstvo*, Beždan
7. Lusija Rac Petin – OŠ *Ivan Milutinović*, Subotica
8. Matija Rudić – OŠ *Ivan Milutinović*, Mala Bosna
9. Matej V. Mijatov – OŠ *Matija Gubec*, Tavankut
10. Elena Lončarević – OŠ *Matko Vuković*, Subotica

Nagradno pitanje:

Zemlja je planet, a Sunce zvijezda. Tko ima veći promjer, Zemlja ili Sunce?

KUPON

Odgovor:

Ime

Prezime

Adresa

Mjesto

Škola

Razred

Ilijin »otkačeni profesor«

Priprema:

1. Salamu izrežite na kolut i postavite na sredinu tanjura. Oko salame posložite mrkvu narezanu na štapiće.
2. Za oči postavite dva koluta krastavaca u čiju sredinu stavite po polovicu zrna borovnice. Za nos stavite jednu cherry rajčicu.
3. Od crvene paprike izrežite nasmijana usta, a od ostatka krastavca izrežite leptir mašnu i postavite je ispod lica od salame.

Dobar tek!

Ilijinog *otkačenog profesora* je za vas pripremio **Ilija Matković**. Ilija pohađa treći razred OŠ Matko Vuković u Subotici. Trenira karate i igra folklor u HKC-u Bunjevačko kolo u Subotici. Veoma se voli igrati vani s drugarima.

Vrijeme pripreve:
7 minuta

Potrebni sastojci:

mrkva

crvena paprika

krastavac

borovnica

cherry rajčica

salama

Zečevi i kunići

Iako na prvi pogled izgledaju isto, zec i kunić su dvije različite vrste. Zečevi prvenstveno žive u prirodi i u divljini, i njih je skoro nemoguće pripitomiti da žive u kućnim uvjetima. Kada netko kaže da ima zeca kao kućnog ljubimca, on ustvari misli na kunića. Kunići su vrlo pitomi, dragi, veseli, inteligentni,

vole društvo ljudi, a mogu se čak i pomalo dresirati. Kao i sve druge životinje, i kunići zahtijevaju određenu brigu. Glavna hrana koju kunići jedu je sijeno, ali postoje i gotove hrane koje im se mogu davati. Interesantno je da kunići i zečevi ne razlikuju boje,

a prednji zubi im rastu cijeli život. I zec i kunić su veoma brze i okretnе životinje, ali zec je puno izdržljiviji i može trčati na duge staze. Oni imaju izuzetno dobar i osjetljiv sluh. Da bi mogli registrirati i najtiše zvuke i precizno odrediti njihove izvore, zečevi mogu rotirati svoje duge uši 180 stupnjeva. Kunići imaju kraće uši od zečeva, a nekim kunićima uši čak stoje na dolje umjesto na gore. Pitomi kunići ne mogu samostalno preživjeti u prirodi i ne mogu se tek tako ostaviti kada vam dosade. Životni vijek im je oko 10 godina, pa budite spremni na jedno lijepo i dugo prijateljstvo, ali i obvezu.

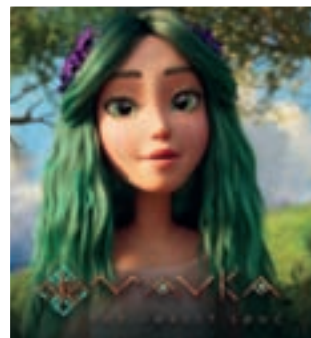
Spec. vet. dr. Mario Tikvicki

MAVKA: ČUVARICA ŠUME

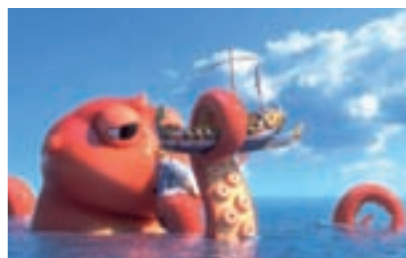
Ovo je priča o magičnoj moći ljubavi. Ljubavi koja ljudima omogućuje otkriti i pronaći sposobnosti i kvalitete koje ih osnažuju, kako bi dosegli sve što je moguće i suprotstavili se zlu i ljudskom poroku.

Od pamtivijeka su nepregledne ukrajinske šume skrivale bezbrojne tajne i nedokučive misterije. Te su šume dom čudesnih mitskih bića koja žive među drevnim drvećem, vjerujući svoje sveto kraljevstvo. Mavka je duša šume i njezina novoizabrana čuvarica. Njezina primarna misija je zaštititi šumu i njezino sveto srce – sam Izvor života – od bilo kakve agresije ili napada, uključujući i one od ljudi. Lukas je skromni seoski dječak koji jako voli glazbu i svoj talent pretače u sviranje svoje drvene frule te sanja o tome da cijeli život posveti toj svojoj strasti. Mavka i Lukas se upoznaju i zaljubljuju. Hoće li se njihova dva svijeta moći ujediniti protiv zla?

DREVNA MIŠOLOGIJA

Na daleki put u drevnu Grčku vodi nas mlada i pametna mišica Pattie koja je oduvijek željela postati heroína. Pattie, uz mačka Sama, starog heroja Jasona i Argonaute, kreće u odvažnu potragu kako bi stanovnicima Yolcosa pružila pomoć u izradi kipa grčkog boga mora – Posejdona. Yolcos krase spomenik Zeusu, ali ne i Posejdonu, što u njemu stvara strašnu ljubomoru koja prelazi u bijes. U žaru ljutnje Posejdon stanovnicima Yolcosa oduzima zlatno runo, koje im osigurava sretan i lagodan život, dajući im rok do kojeg moraju izgraditi i njegov spomenik. U pustolovini života hrabra se mišica suočava s najopasnijim stvorenjima iz doba mitologije.

U osam smjerova pronađi i precrtaj sljedeće riječi: VRH, LIST, KOVANICA, PRAVO, KRUH, ROJ, GEOMETRIJA, METAL, HLAČE, VALJAK, ARHITEKT, ŽIR, KUKCI, JAZBINA, PLOHA, KRIVO, SVJETILJKA, STOŽAC, IZLET, HLADNJAK, Preostala slova dat će konačno rješenje. Upiši ga u kvadratiće ispod osmosmjerkke.

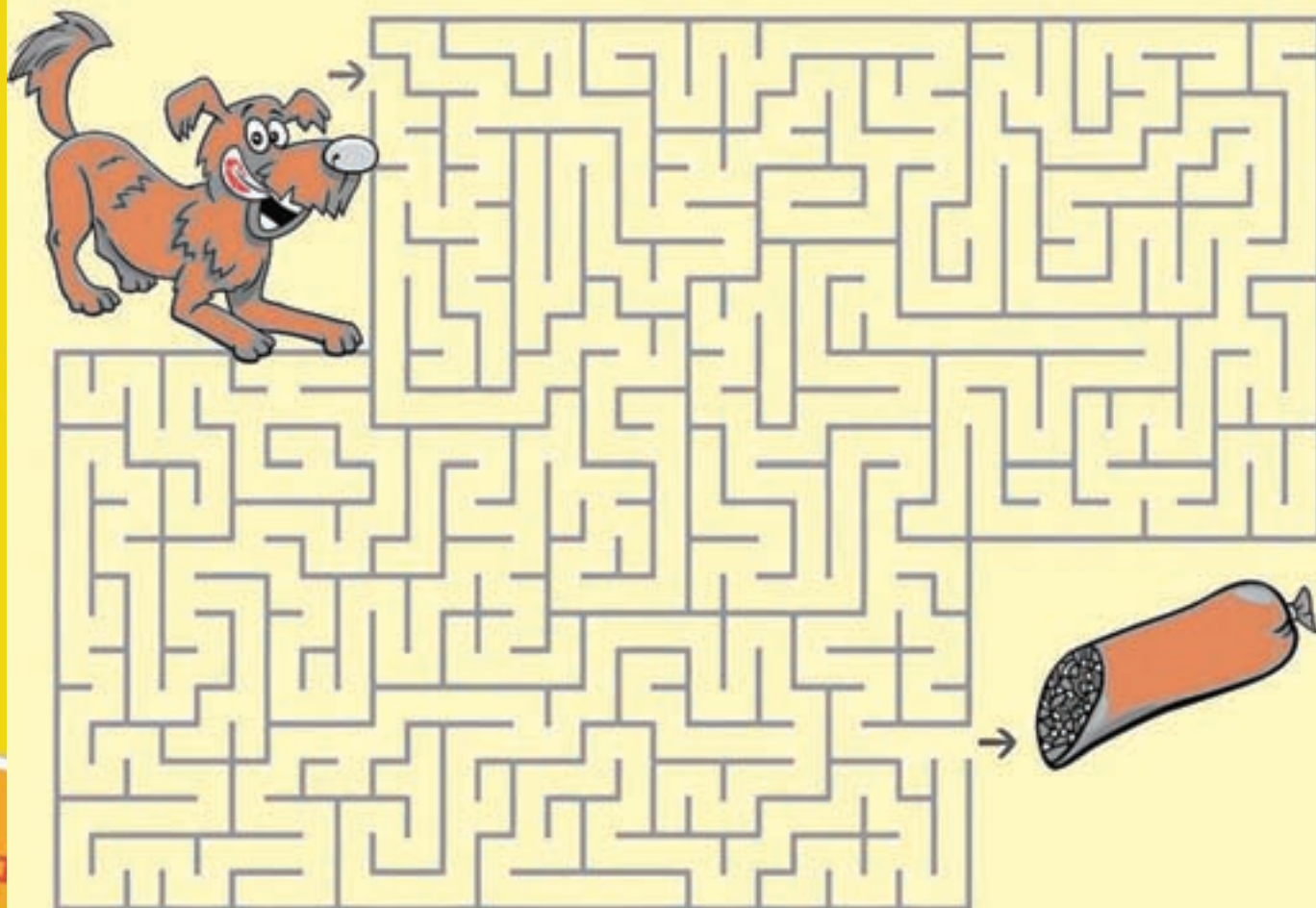

O	V	I	R	K	O	V	A	R	P
S	A	A	N	I	B	Z	A	J	A
A	L	R	L	K	E	R	H	A	J
K	I	S	H	Č	U	L	O	K	I
Lj	S	A	A	I	A	K	R	J	R
I	T	L	C	D	T	U	C	S	T
T	H	T	NJ	I	H	E	T	I	E
E	T	A	A	V	N	O	K	L	M
J	K	E	A	H	Ž	A	A	T	O
V	I	LJ	L	A	O	T	V	H	E
S	A	C	C	Z	E	L	R	O	G
K	R	I	Ž	M	I	V	P	A	K

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Pomozi psu pronaći put do kobasice.

Križaljke

Jerke

M

Riješite križaljku prema ponuđenim slikama i u označenim poljima dobit ćete konačno rješenje.

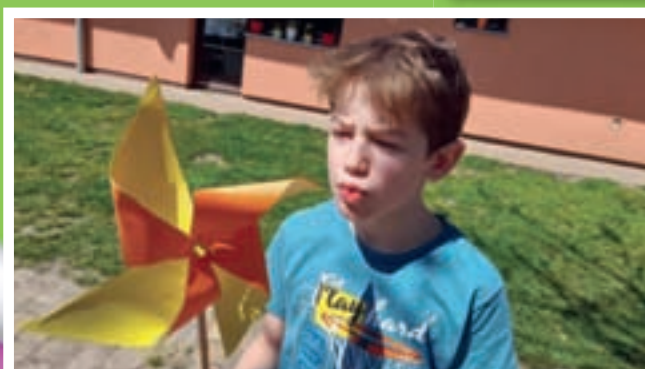
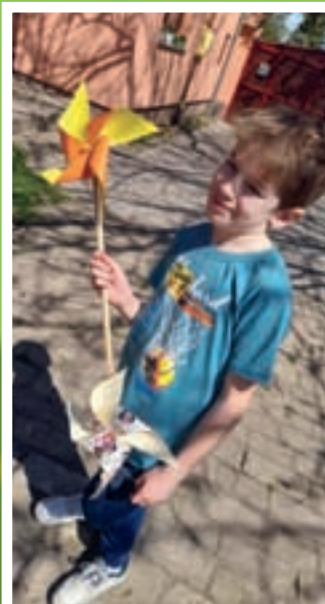
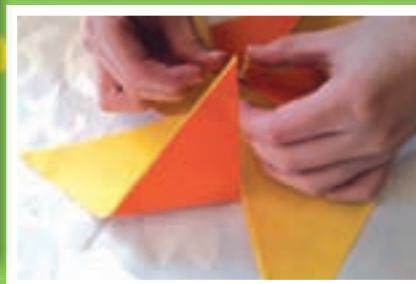
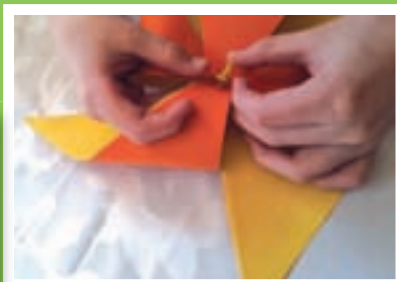
VJETRENJAČA

Potrebno:

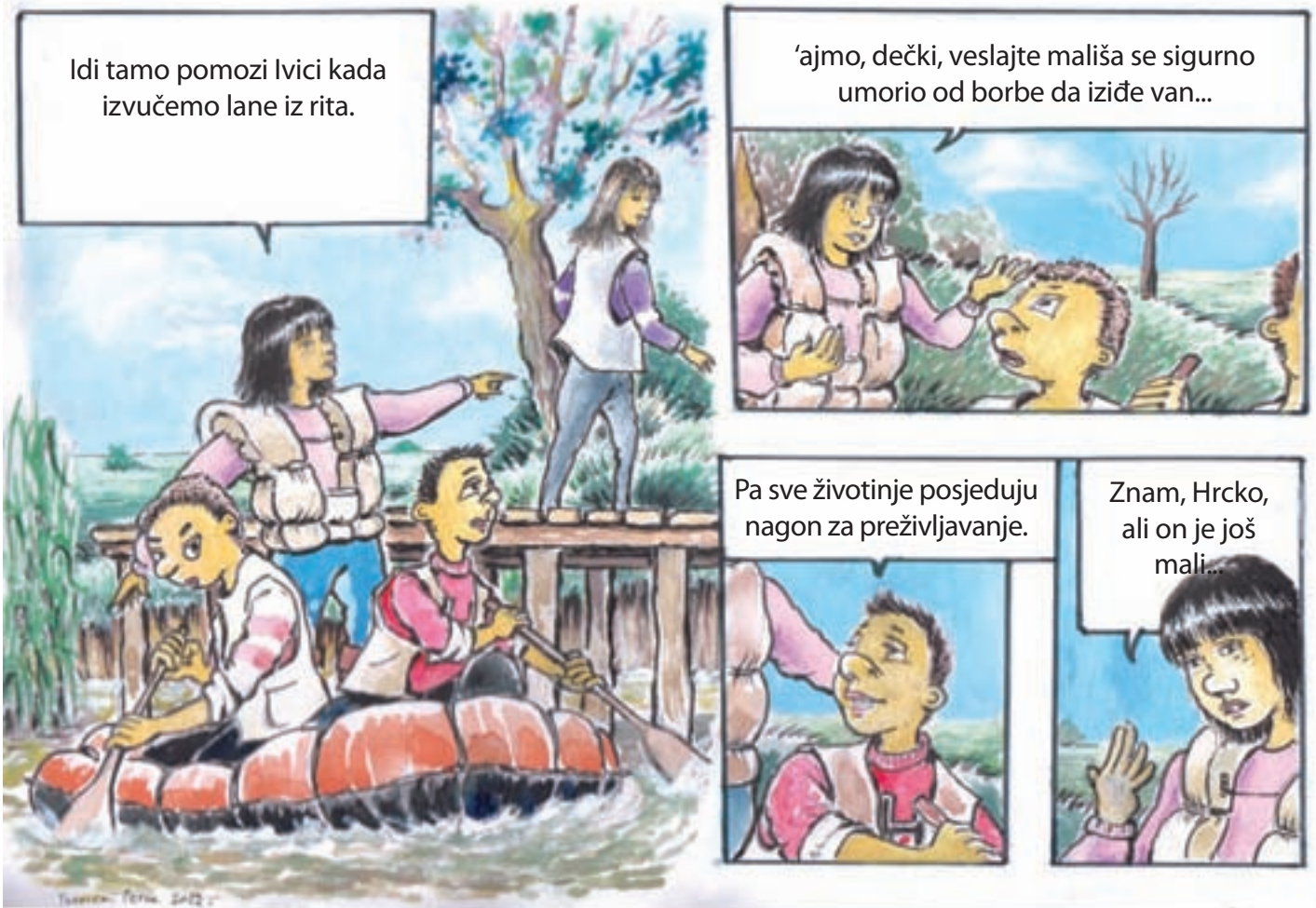
čvršći papir, hamer
f omasteri
ravnalo
olovka
gumica
škare
iglica
slamčica
kartončić
komad ljepljive trake, selotejp

Izrada:

Izrežite pravilan oblik kvadrata od čvrstog papira ili hamera i obojite ga kako želite. Is crtajte dijagonale i izrežite ih, ali ostavite 2 cm od centra neizrezano. Uzmite kartončić koji također treba ušarati, probušite ga kroz centar i nižite krajeve hamera kao na slici. Kraj iglice probušite kroz slamčicu i ostavite dio koji omogućuje vjetrenjači da se okreće, a jedan kraj zalijepite za slamčicu. Vjetrenjača je spremna za odlazak na vjetar, ali ako ne puše jako, potrcite držeći ju u ruci i uživajte u vjetru.

Pa sve životinje posjeduju nagon za preživljavanje.

Znam, Hrcko, ali on je još mali...

Pustit ćemo ga da šeta oko kolibe, majka će ga sigurno tražiti...

